

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. An, & quæ implicitè revelata sint objectum materiale fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

inprimis merito de congruo non debet DEUS præmium reddere: dein peccatoris meritum non est meritum immediatum justificationis, sed tantum est meritum de congruo immediatum auxilii, & mediarum justificationis.

530. Ob. 4. Fides est radix omnis meriti: ergo pia affectio præcedens non est meritoria, consequenter nec libera, nec supernaturalis. Confir. 1. Potest quis velle credere ex vana gloria: ergo voluntas credendi non est necessariò meritoria. Confir. 2. Fides potest etiam elici ex semiplena deliberatione: & talis actus non esset meritorius: ergo nec liber. Resp. dist. ant. fides est radix omnis meriti, hoc est, fides vel latè sumpta pro omni illustratione supernaturali, vel fides quidem strictè dicta, sed ut libera, & laudabilis. conc. ant. fides strictè dicta, etiam ut non libera. neg. ant. & conf. Si sumitur fides in sensu latiore, pro illustratione superna, præcedit etiam aliqua talis illustratio piam affectionem, & est radix hujus, adeoque omnis meriti, quaecunque in ista datur: si autem sumitur fides strictè dicta, & ut libera, constituitur ex pia affectione, & unà cum hac, in concreto sumpta, est meritoria: sive, complexum ex utraque est meritorium.

Ad 1. confirm. Resp. dist. ant. potest quis ex vana gloria velle credere remotè, & mediatè, vel ineffaciter. om. ant. proximè, & efficaciter. neg. ant. & conf. quia, cum pia affectio, requisita ad fidem, & sine qua DEUS non concurrat ad actum fidei, quæque immediatè eum actum imperat, supernaturalis sit, non potest elici ex motivo inhonesto: quidquid sit, an (ut volunt Lugo, & Ripalda) absolutè possit ipsa pia affectio imperari ab alio actu prævio, ex inhonesto motivo vanæ gloriæ: sicut multi admittunt, ex tali motivo inhonesto etiam imperari posse usum sacramenti pœnitentiæ, consequenter etiam actus supernaturales ad eum requisitos. Ad 2. confir. Vel sufficit ad meritum semiplena deliberatio, vel non: si sufficit. neg. 2. p. ant. si non sufficit. neg. conf. nam tunc talis actus fidei non erit meritorius; nec in hoc potest esse tunc aliquid absurdum: liber tamen erit, libertate semiplena, quam libertatem debebit ipsi præcedenti piæ affectioni, in se ipsam tantum semiplenè liberæ.

DISPUTATIO IV.

De Objecto Materiali Fidei.

531. **O**bjectum materiale fidei jam diximus esse, quod creditur propter aliud, scilicet propter revelationem DEI; unde debet esse revelatum, nec sufficit esse revelabile; nam, quod nondum est revelatum, est tantum objectum materiale fidei remotum, seu omnino remotissimum, ut quidam Recentior ait: hoc est, tunc est, sive erit credibile, quando erit re-

velatum, & revelatio sufficienter applicata. Hinc idem ait, objectum etiam revelatum, sed nondum sufficienter ut tale applicatum, esse tantum objectum materiale fidei remotum; quia nec istud est proximè credibile, quod utique verum est. Quare nostræ conclusiones, si accipiendæ sint de objecto proximo fidei, debent intelligi ex suppositione, quod revelatio sit sufficienter applicata.

Verum quidem est, quod aliquid necdum revelatum, vel cujus revelatio nondum est sufficienter applicata, possum proximè affirmare per discursum, vel alium actum: non tamen id proximè possum credere per fidem: quàm parum scilicet possum credere homini, cujus vocem nondum intellexi, vel nondum loquenti, aut promittenti, sed tantum potenti dicere, vel promittere. Quæri tamen hic solet. 1. An objectum, tantum implicitè, vel mediatè revelatum, sit etiam objectum fidei. 2. An objectum tantum virtualiter revelatum, seu per discursum tantum ex alio revelato illatum, possit esse objectum fidei: qua occasione quaeritur quoque, an fides sit discursiva: dein ulterius indagatur, quanam necessariò sint credenda explicite, quanam tantum implicitè. Itaque sit

QUÆSTIO I.

De Objecto Materiali Fidei in Genere.

ARTICULUS I.

An, & quæ, implicitè revelata, sint
objectum materiale fidei.

532. **I**mplicitè revelatum (quod etiam est objectum materiale fidei, ut facile patebit ex mox dicendis) dicitur illud, quod non est in se formaliter, clarè, & apertè revelatum: sed continetur, seu involvitur in aliquo, formaliter, clarè, & apertè revelato. Talia sunt, partes objecti formaliter revelati, tam potestativæ, quàm actuales, seu essentialia constitutiva, sive sint partes physicae, sive metaphysicae: item talia sunt termini inferiores, contenti in superiore revelato: vel etiam veritates particulares, contentæ in universali. e. g. respectu hominis, constitutiva physica, seu partes physicae, sunt anima, corpus, & unio: constitutiva metaphysica, seu partes metaphysicae, sunt animal, & rationale: respectu animalis partes potestativæ sunt homo, & leo &c. qui etiam sunt termini inferiores respectu ejusdem animalis, tanquam termini superiores.

Pariter respectu propositionis, seu veritatis universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo*: propositiones, seu veritates particulares sunt: *Petrus est redemptus à Christo*: *Andreas est redemptus à Christo* &c. Alii

Alii ad implicite revelata volunt etiam reducere ea, quæ physicè, vel metaphysicè connectuntur, e.g. physicè connectitur ignis cum calore; metaphysicè prædestinatio cum salute hominis prædestinati, unio cum re unita &c. sed de hoc *num. 535.* agendum. Huic terminorum explicationi addo hoc notandum, nempe, DEUM suas locutiones, seu revelationes hominibus factas, accommodare modo loquendi humano; ac vocibus, aut signis uti, prout homines communiter utuntur, vel ea intelligunt; vult enim ab hominibus intelligi. His prænotatis pergitur ad conclusiones, quæ nobis videntur satis communiter receptæ.

533. Dico. 1. Si revelatur formaliter, adeoque est de fide, totum actuale, tunc etiam illius partes essentielles sunt de fide (intellige ita, ut sint saltem objectum remotum fidei, si revelatio nondum sit satis applicata, vel explicata: sive, si nondum constet, quod ista, vel illa, sint partes &c. proximum verò, si revelatio sit satis applicata, vel satis constet, hæc, vel illa, esse partes: quod deinceps semper subintelligemus) Prob. conclusio. Per revelationem totius reipsa etiam dicuntur, & revelantur partes ejus essentielles, tam physicæ, quam metaphysicæ: ergo fiunt de fide.

Prob. ant. Qui dicit totum, absque dubio etiam censetur, velle dicere essentiam ejus physicam, vel metaphysicam; quia voces humanæ, in humano commercio, vel maxime significant essentias rerum: ergo, qui utitur vocibus significantibus totum, etiam dicit ejus essentiam physicam, vel metaphysicam: atqui partes physicæ, vel metaphysicæ, sunt formaliter essentia totius: ergo etiam istas dicit. Confirm. Qui dicit, dari animal rationale, absque dubio dicit, dari, & animal, & rationale: qui dicit, dari compositum ex corpore, anima, & unione, indubitanter dicit, dari corpus, animam, & unionem: sed qui dicit, dari hominem, seu totum humanum, dicit, dari animal rationale, item dari dictum compositum: ergo etiam dicit, dari eas partes.

534. Dico 2. Si veritas universalis est revelata, adeoque est de fide, etiam sunt de fide veritates particulares, sub ea contentæ. prob. veritates istæ particulares sunt quasi partes, contentæ in universali, tanquam in toto: ergo, revelata veritate universali, revelantur etiam particulares, & fiunt de fide. prob. ant. in tali casu veritas universalis est quasi aliqua collectio plurium veritatum, ejus constitutiva, & partes, sunt veritates particulares, e.g. hæc veritas universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo*: est quasi collectio harum veritatum particularium: *Petrus est redemptus à Christo: Paulus est redemptus à Christo: Joannes est redemptus à Christo*: & istæ veritates sunt partes illius collectionis: ergo.

Confirm. 1. Qui explicite, & expresse dicit, omnes homines esse redemptos à Christo, etiam, licet non ita expresse, tamen satis intelligibiliter dicit, & hunc, &

illum, esse redemptum. Certè, qui narrat alteri de omnibus, e.g. antiquis eremitis, quod frequenter rigida observaverint jejunia, sufficienter, & satis intelligibiliter, idem narrat de SS. Antonio, Pachomio, Hilarione &c. & hic est communissimus modus humanus loquendi, & locutionem humanam intelligendi: ergo etiam DEUS, qui, ut dictum est, humano modo loquendi se accommodat, quando dicit, pueros Babylicos non admisisse cibum de mensa regia, sed vixisse tantum leguminibus, sufficienter revelat idem de quolibet in particulari, nempe de Daniele, Misæle, Anania, & Azaria.

Confirm. 2. Ut diximus *num. 422.* DEUS revelando aliquid in genere, vel universaliter, non etiam ipse (nisi specialis sit ratio) facit propositionem externam, seu revelationem tantum universalem, & confusam: sed, sicut clarissime cognoscit particularia contenta, sic etiam ea revelat: ergo, quando nobis certò constat, aliqua particularia contineri in veritate aliqua universali, etiam censenda sunt esse revelata, adeoque credibilia. Confirm. 3. Si tales propositiones particulares nunquam sunt de fide, sequitur, mihi non esse de fide, quod, si moriar in peccato mortali, sim damnandus: aut si moriar in gratia, sim salvandus: hoc est omnino absurdum, & falsum: ergo. Similes aliæ propositiones particulares possent fieri sine numero.

535. Dico 3. Si revelatur aliquod objectum, non eo ipso revelantur omnia cum ipso moraliter, physicè, aut metaphysicè connexa. Prob. conclusio inprimis de morali, & physica connexionem. Non est certum, an istæ connexiones afferant secum terminos connexionis; cum sint frustrabiles, vel impedibiles, seu dissolubiles: ergo, etiamsi sit de fide, dari unum terminum talis connexionis, non est de fide, dari etiam alterum. Sic e.g. est de fide, dari in Eucharistia species panis, quæ physicam habent exigentiam, seu connexionem cum pane: nullatenus autem est de fide, sed falsum, dari ibi panem.

Prob. jam conclusio quoad connexionem metaphysicam. Res, etiam metaphysicè connexæ, non sunt partes, nec identificatæ illi rei, cui ita connexæ sunt: ergo per se, & directe non dicuntur: sed neque dicuntur indirectè, vel mediatè; quia qui loquitur de aliqua re, non eo ipso censetur, imò non potest semper censeretur, loqui de omnibus metaphysicè connexis: quin potius potest ex rationabili causa nolle, de iis loqui: e.g. DEUS revelans incarnationem potest utique nolle revelare omnia, quæ cum ipsa essentialiter connectuntur; cur enim non possit nolle, ut homines veniant in notitiam omnium illorum, adeoque aliqua celare? certè nulla apparet implicentia.

536. Confirm. 1. Potest DEUS revelare aliquam rem, quin revelet omnia prædica-
tæ realiter ei identificata, sive quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut omnia ejus prædica-

prædicata sub conceptu formali, & proprio discernantur: ergo multò magis potest aliquam rem revelare, quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut cognoscantur omnia etiam metaphysicè connexa. Dixi *omnia prædicata realiter identificata*; nam faciendum est discrimen; quædam enim prædicata sunt, quæ per solam explicationem, ut ita dicam, terminorum revelationis, innotescunt, e. g. prædicata animal, & rationale, si reveletur homo: & ista utique revelantur, quando res, cui insunt, revelatur: e. g. quando revelatur homo, revelatur etiam animal rationale.

Alia verò prædicata sunt magis formaliter distincta, seu distinctione rationis ratiocinata ab objecto revelato: & ista non debent, censeri formaliter, seu sub conceptu proprio, ne implicite quidem revelata; potest enim DEUS, locutionem suam, qua revelat unum prædicatum, non dirigere ad ingerendam notitiam alterius ita formaliter distincti. Sic Judæis revelata sunt prædicata absoluta DEI: at, saltem pluribus eorum, non sunt revelata prædicata relativa, seu mysterium SS. Trinitatis. Et ne excipias, hæc esse virtualiter distincta, addo, nobis defuncto necdum esse revelata omnia prædicata Divina, etiam essentialia; quia Beati primum ea omnia videbunt: imò plurimarum rerum creaturarum existentia, & prædicata aliqua, magis sub sensus cadentia, sunt revelata in Sacris Scripturis, de quibus tamen plurima ipsis essentialia nescimus.

537. Confirm. 2. Locutio, prout hæc sumitur proprie pro allocutione, est manifestatio conceptus, directa ad alterum, ea intentione, ut audiens veniat in notitiam rei: ergo, si DEUS suam revelationem non ita dirigit ad creaturam, nec intendit (ut potest non intendere: quæ enim in hoc contradicatio?) per revelationem e. g. incarnationis facere, ut audiens veniat in notitiam omnium metaphysicè connexorum, non loquitur illa connexa.

Nec dicas, non esse de ratione, vel essentia locutionis, ut involvat talem directionem ad audientem, vel intentionem, ut audiens veniat in notitiam rei, quæ dicitur; nam, licet talis directio non sit de essentia locutionis materialiter talis, seu puræ prolationis vocum, tamen est de essentia locutionis formalis, seu allocutionis; qualem utique DEUS vult facere, dum aliquid revelat; DEUS enim, loquens ad extrâ, non loquitur sibi, sed creaturis, nec loquitur, ut quidam quandoque absorpti, dum soli secum rem aliquam cogitant, & suas cogitationes verbis, sibi tantum dictis, exprimunt.

538. Confirm. 3. Si per revelationem unius revelarentur etiam omnia, cum ipso metaphysicè connexa, tunc per revelationem cujuslibet rei revelarentur omnia prædicata Divina necessaria; quia qualibet res creata habet essentialem connexionem cum his omnibus: imò etiam revelaretur mysterium SS. Trinitatis; etsi enim res crea-

ta dicantur cum isto non habere connexionem, id tantum intelligendum est in sensu formali; nam in sensu reali habent etiam cum hoc mysterio metaphysicam connexionem; quia realiter absolute impossibile est, dari quidquam, nisi DEUS sit trinus, & unus.

Quin etiam in sententia adversariorum probabilissimè qualibet re revelata revelarentur possibilitates omnium rerum; quia qualibet res probabilissimè habet essentialem connexionem, saltem mediatam, cum possibilitate cujuslibet alterius, quatenus implicante e. g. musca, implicaret potentia, eam producendi, adeoque implicaret hic immutabilis DEUS, quo implicante implicarent omnia. Quis autem dicat, per revelationem cujusque rei, e. g. castimoniam Josephi in Ægypto, revelari mysterium SS. Trinitatis, vel possibilitatem leonis? Certè Judæis omnibus fuit ea castitas Josephi ex revelatione nota, non ita mysterium SS. Trinitatis.

Ne autem putes, hac ratione dandas præcisiones objectivas, adverto, revelare aliquid prædicatum de aliquo certo objecto, non esse tantum quomodocunque revelare de isto objecto aliquid realiter identificatum cum illo prædicato: sed esse loqui ea intentione, & ita clarè, ut audiens vi locutionis illius intelligat formaliter, & sub conceptu proprio, illud objectum, de quo aliquid revelatur, itemque intelligat, illud prædicatum ei formaliter, & sub conceptu proprio, convenire. Sic quamvis per hanc propositionem: *DEUS est omnipotens*: reveletur nobis sub conceptu explicito, & proprio *DEUS*, & prædicatum *Omnipotens*, non tamen revelatur prædicatum *Omniscius*, licet omnipotens, & omniscius, realiter identificentur.

Certè, si non haberemus aliam revelationem de omniscientia, tam parùm possemus, eam credere vi revelationis factæ de omnipotentia, quàm parùm possumus credere prædicata plurima, quæ adhuc in DEO nos latent; nam, licet aliquo modo possit dici, etiam dicta esse in aliquo sensu physico omniscientia, sub conceptu scilicet omnipotentia, cui identificata est: non tamen potest dici, esse dicta ad nos, proprie, & in sensu illo morali, qui requiritur, ut proprie dicatur revelata; revelare enim est idem, ac manifestare, seu aliquid ita loqui, ut audiens, id formaliter, & sub conceptu proprio, intelligat: at audiens, DEUM esse omnipotentem, planè propterea non intelligit formaliter, & sub conceptu proprio, eum esse omniscium.

539. Similiter, etsi per hanc propositionem: *Aliquod animal est occisum*: supposito, quòd sit homo, dicatur etiam in aliquo sensu physico, homo esse occisus, tamen in sensu morali non manifestatur nobis, aut revelatur, occiso hominis, ita, ut possumus per fidem, sive naturalem, sive supernaturalem, affirmare, hominem esse occisum, licet revera, homo identificatus cum illo animali, sit occisus; quia nempe non clarè, formaliter, & sub conceptu proprio, revelatur subiectum illius

Alius propositionis, seu verificativum ejus, nempe homo: hinc in tali casu ab audiente non satis intelligitur homo: & si alia notitia non superveniat, nunquam credi, aut sciri poterit, hominem esse occisum. Unde, quando dicimus, revelari unum, & non alterum realiter identificatum, tantum dicere volumus, non dari revelationem tam claram, ut etiam alterum identificatum formaliter, & sub conceptu proprio, possit intelligi, aut credi: atque adeo prædicata contradictoria non cadunt in realiter identificata, sed in duas revelationes realiter distinctas.

540. Addo, in libero arbitrio loquentis esse, ponere locutionem talem, vel aliam, tam claram, ut vi illius velit objectum alteri ita loqui, ut hic illud omnino clare quoad omnia prædicata cognoscat: vel locutionem minus claram, ut objectum tantum quoad aliqua prædicata cognoscat: item esse in libero loquentis arbitrio, ponere, vel locutionem talem, ut audiens cognoscat objectum clare, & distincte: vel talem, ut id tantum cognoscat confuse, prout scilicet intendit, audienti ingerere notitiam, vel majorem, vel minorem de objecto. Si jam loquens duntaxat ponat talem locutionem, vi cujus audienti solum dare velit notitiam aliquorum prædicatorum, non censetur revelasse prædicata reliqua, quantumvis identificata. Item si ponat talem locutionem, vi cujus in audiente tantum oriri velit notitiam confusam, vel in genere, non censetur revelasse objectum in particulari, quia locutio ex se non plus revelat, quam quantum ex mente loquentis sonat.

541. Licet autem dein per discursum ex tali locutione eruantur veritates aliquæ particulares, non tamen ideo loquens censetur, eas revelasse, aut dixisse, si non, vel ex ratione, vel ex communi modo loquendi, aut intelligendi locutionem, merito possit colligi, quod loquens etiam particularia contenta voluerit intelligi. Et sæpe quidem fit, ut loquens veritatem universalem, velit etiam intelligi veritates particulares, contentas in illa: non tamen id fit necessario, aut semper: imò potest contingere, ut dicens propositionem universalem, nolit particularem in ea contentam intelligi. e. g. querenti principi post auditum tonitruum sclopeti: *An occisus est homo?* potest quis per propositionem universalem respondere: *Equus tantum occisus est*: quin velit à principe intelligi propositionem particularem, scilicet, quod determinatè occisus sit equus ei charissimus; ab hoc enim vellet omnino abstrahi, imò de eo nec cogitari, ne princeps tristitia contrahat.

542. Per hanc tamen conclusionem non nego, quod sæpius, revelato explicite uno objecto, reveletur etiam implicite aliud, cum priore necessario connexum; nam sæpe loquens, dum dicit unum, intendit audientem ducere in cognitionem alterius necessario connexi: qua ratione ponit verè signum, significans illum terminum connexionis, dirigendo illud ad audientem certio-

R. P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

rem reddendum de eodem termino, quod est formaliter hunc dicere. Sic dum interroganti, an sacrificium Missæ sit cultus DEO gratus, responderem: *Ipse Christus illud instituit*: etsi explicite tantum dicerem institutionem Christi, cum qua, complacentia, vel approbatio Divina, tantum est metaphysicè connexa (quia scilicet omne à Christo institutum placet DEO) tamen ex intentione interrogantis, & mea, dicerem implicite, sacrificium illud DEO placere.

543. Sic, si interroganti: *An Judas est in inferno, vel S. Petrus in celo*: responderem: *Ille in desperatione est mortuus, hic pro Christo martyr occubuit*: etsi ista explicite dicta, tantum haberent metaphysicam connexionem, ratione decreti Divini, cum projectione in infernum, & assumptione in celum, tamen iterum ex communissimo modo intelligendi, implicite dicerem, Judam esse in inferno, & S. Petrum in celo. Et sic etiam DEUS, quando loquitur aliquod mysterium, sæpe intendit, homines ducere in cognitionem aliorum connexorum: quibus in casibus etiam ista censetur revelare; quia, ut dictum, loquitur se accommodando modo loquendi, & intelligendi hominum. Sic quando revelavit, Christum natum esse ex B. Virgine, satis revelavit, hanc esse ejus matrem, cumque concepisse sine semine: item quando revelavit, Christum vidisse Zachæum in arbore, simul revelavit, Zachæum in ea prius consensu mansisse, donec Christus adveniret &c.

544. Hæc autem revelatio implicita de rebus, connexis cum objecto explicite revelato, colligi debet, tum ex ipsa significatione verborum, quibus DEUS utitur, tum ex circumstantiis, in quibus loquitur. Si voces ex sua institutione sint relativæ, vel aliam ob causam indirectè significant aliquid connexum, DEUS iis verbis, vel signis utens, etiam loquitur illud connexum, e. g. dum revelat Isaacum esse filium Abrahamæ, etiam revelat, istum esse illius patrem: dum revelat, aliquem esse hominem, cum hæc vox ex communi modo loquendi significet hominem, prout datur à parte rei, id est, instructum suis proprietatibus, & potentiis, etiam revelat, eum habere intellectum, & voluntatem, etiamsi cum quibusdam auctoribus ponantur hæc potentiæ esse ab anima realiter distinctæ.

Sic etiam, quando Christus dixit: *Nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*. Luc. 13. v. 3. revelavit implicite justitiam, & potentiam DEI, vindicantis peccata; quia scilicet voluit Christus auditoribus suis ingenerare timorem DEI, suas injurias ulciscens. Id autem præprimis est verum, quod, quando Ecclesia ex una veritate fidei infert aliam, eamque definit, tum signum sit, etiam hanc aliam veritatem fuisse implicite revelatam, ut explicavimus n. 455.

545. Dico 4. Conclusio objectiva, quæ in syllogismo categorico ex duabus propositionibus de fide consequitur, etiam ipsa ut pluri-

plurimum est de fide. ita communis. Dixi *conclusio objectiva*, hoc est objectum conclusionis formalis: de qua conclusione objectiva etiam sequentes conclusiones sunt intelligendae; alia enim est questio, an conclusio formalis, seu actus conclusionis, ex talibus praemissis deductus, sit actus fidei, de qua agemus infra, agendo de fide discursiva, n. n. 583. Similiter per voces *de fide* intelligitur, objectum esse fide Divina credibile. Dixi etiam *ut plurimum*; quia ut dicemus, aliquando facienda est exceptio.

Prob. jam assertio. De tali conclusione objectiva est certum, vel quod sit aliqua veritas particularis, contenta in universalis relevata, vel quod ejus subiectum sit realiter idem cum subiecto propositionis revelatae: ergo etiam est de fide. prob. ant. vel una propositio revelata est universalis, & altera particularis, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est redemptus à Christo: S. Joannes Baptista est homo: ergo S. Joannes Baptista est redemptus à Christo*: ubi patet, in majore dari revelationem de omni homine universaliter redempto: in minore dari revelationem, quod S. Joannes contineatur inter omnes homines, adeoque ejus redemptio sit veritas particularis, contenta in revelatione universalis de redemptione omnium hominum, & consequenter ex dictis n. 534. sit de fide.

546. Et par est ratio, si una propositio latius, altera minus late pateat, licet non sit particularis; quia eodem modo veritas conclusionis, quae non potest latius patere, quam qualibet praemissa, erit veritas quali particularis, hoc est, minus patens, contenta in latius patente. e. g. in hoc syllogismo: *Omnis clare videns DEUM, est amicus DEI: sed omnis martyr est clare videns DEUM: ergo est amicus DEI*: ubi minor est restrictior, vel minus patens veritas, & quasi particularis respectu majoris; nam non soli martyres vident DEUM, sicut non solus S. Joannes est homo: sunt tamen inter videntes DEUM, & particularis classis videntium DEUM, sicut S. Joannes est inter homines, & particularis homo.

547. Vel propositio revelata utraque est universalis, & aequè late patens, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis, qui venit in caelum, est praedestinatus: sed omnis, qui moritur in gratia, venit in caelum: ergo omnis, qui moritur in gratia, est praedestinatus*. Et in tali casu est omnino certum, quod subiectum objectivum majoris, & subiectum objectivum conclusionis sint realiter idem: quare praedicatum, quod revelatur de uno, etiam revelatur de altero realiter identificato (nisi sit specialis ratio faciendi exceptionem, qualis ut plurimum non est) consequenter non minus est de fide, quod praedicatum conveniat uni, quam alteri.

548. Et hoc contingit in syllogismo quocunque, non tantum affirmativo, sed etiam negativo, e. g. in hoc: *Nullus in peccato mortuus venit in caelum omnis impenitens est in peccato mortuus: ergo nullus im-*

penitens venit in caelum: ubi nullus in peccato mortuus, & nullus impenitens, manifestè debent esse idem; alias non daretur distinctio in tertio, sed à tertio, ex qua nihil inferitur, ut norunt Summulistae. Fortè dices, has ipsas conclusiones objectivas esse jam explicitè revelatas. Sed resp. etiam si non essent de fide ratione revelationis explicitae, essent tamen de fide ratione revelationis implicitae: & si aliqua sint veritates universales taliter deductae, nec tamen explicitè revelatae, de iis procedit nostra probatio: si nullae forent, quae non essent explicitè revelatae, tamen vera esset assertio de veritatibus particularibus, quod sufficeret.

Nec dicas, nos superius dixisse, quod DEUS, revelato uno objecto, vel praedicato, non eoipso revelet omnia alia realiter identificata; nam resp. in iis casibus semper dari specialem rationem excipiendi, ut patet ex ipsis probationibus nostris: at talis ratio ut plurimum non est in casibus hujus conclusionis (aliquam exceptionem faciemus inferius in solutione objectionis tertiae) ergo est disparitas. Et sanè, si DEUS praevideat, fore, ut hominibus certissime innotescat, aliquid esse realiter identificatum alteri, & tamen explicitè de isto loquatur, censendus est (nisi specialis ratio obstat) etiam saltem implicitè loqui de illo.

549. Dico 5. Conclusio objectiva, deducta ex majore propositione universalis revelata, & minore particulari naturaliter evidente, ut plurimum est de fide. Dixi, *ut plurimum*; quia, ut iterum in objectionibus solvendis dicemus, videtur aliquando facienda exceptio. Prob. conclusio. Quando major est de fide, & minor evidens, sufficienter constat, quod veritas conclusionis contineatur in veritate majoris universalis revelatae: ergo.

550. Sic quando dico: *Omnis homo est redemptus à Christo: Socrates est homo: ergo est redemptus à Christo*: cum major sit universalis revelatio de redemptione, extendens se ad omnes homines: & minor evidenter ostendat, Socratem esse partem illius collectionis, scilicet hominum, ad quam totam spectat redemptio: sufficienter constat, eam revelationem se etiam ad Socratem extendere, adeoque esse de fide, quod Socrates sit redemptus.

551. Et in hoc casu evidentia naturalis de Socrate homine non est motivum asserendi, eum esse redemptum, sed tantum est applicatio motivi, seu facit, ut agnoscat, dari revelatio etiam de ejus redemptione. Ad summum ea evidentia est motivum extrinsecum, vel mediatum, sicut motiva credibilitatis, applicantia testimonium DEI, ad affirmandam religionis Catholicae veritatem.

552. Dixi: *si minor est evidens*; nam, si haec non esset evidens, aut saltem valde certa, non sufficienter constaret, quod locutio Divina, ad ejus objectum se extendere. Imò, si quis ex ignorantia, vel stupiditate negaret minorem, etiam per se evidentem

tem, & consequenter etiam talem conclusionem, non propterea esset hæreticus, saltem in foro interno; quia tunc non esset ei sufficienter applicata revelatio, e. g. si quis negaret, Saul, vel Ruth, esse redemptos à Christo; quia putaret non fuisse homines, sed illum vulpem (nam hanc hebraicè significat) & istam fuisse plantam odoriferam.

553. Suspectus tamen talis esse posset in foro externo de hæresi; quia negans conclusionem in syllogismo legitimo, maxime in categorico, censetur negare aliquam ex præmissis: atqui non facile judicatur aliquis negare propositionem evidentem, quæ rapit intellectum ad assensum; sed aliam, quæ non ita rapit, sicut non ita rapiunt propositiones de fide: adeoque talis posset suspectus esse, an non propositionem de fide negaret, quod esset hæreticum.

554. Dico 6. Si major universalis est naturaliter nota, minor autem particularis de fide, conclusio objectiva non est semper de fide. ita Suarez de fide disp. 3. sec. 11. n. 5. Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 2. §. diligenter, alique. Prob. In tali casu non necessario veritas conclusionis est à DEO revelata: ergo neque necessario est de fide. prob. ant. tum negativè; quia non potest probari, tum positivè.

555. E. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noë est volucris: ergo habet stomachum* ubi, licet minor sit revelata, & de fide, tamen conclusio non est revelata, neque de fide; nec enim per revelationem, per quam habemus, corvum fuisse in arca Noë, etiam revelatum est, eum habere stomachum.

556. Non tamen propterea nego, sæpe posse contingere, ut talis conclusio objectiva sit de fide, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal rationale: Christus est homo: ergo Christus est animal rationale*: in quo tamen, uti & in similibus syllogismis, conclusio non est de fide ideo; quia est deducta ex una præmissa generali naturaliter nota, & altera particulari de fide: sed quia per revelationem minoris implicite jam revelatur etiam conclusio; nam revelato homine, ut dictum n. 533. revelatur essentia, seu definitio objectiva, scilicet animal rationale.

557. Dico 7. Conclusio objectiva, deducta ex una præmissa de fide, & altera tantum probabiliter vera, non est de fide. Prob. Objectum, quod non proponitur ut certò revelatum à DEO, non est credibile fide Divina: atqui talis conclusio est tale objectum: ergo, minor est clara; nam omnis conclusio sequitur debiliorem partem, maxime quoad certitudinem, vel incertitudinem: adeoque talis conclusio non est certò revelata, sed tantum probabiliter. Major etiam non potest negari, maxime post damnatam ab Innocentio XI. hanc propositionem 21. *Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat cum notitia solum probabi-*

li revelationis, imò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus DEUS. Confir. Si talis conclusio esset de fide, multis certum esset de fide, quòd essent in statu gratiæ: sed hoc est falsum ex Tridentino sess. 6. c. 9. ergo. prob. ma. est de fide hæc major universalis: *Omnis, qui rite percepit sacramentum penitentia, est in statu gratiæ*: & multis piis hominibus est valde probabilis hæc minor: *Sed ego rite percepì sacramentum penitentia*; quia valde probabile est, ministrum fuisse verum sacerdotem, & adhibuisse legitimam formam, & intentionem: actales homines attulisse debitam dispositionem: ergo, si probabilitas ista sufficeret, esset de fide conclusio: *Ergo sum in statu gratiæ.*

558. Addendum, hucusque dicta à conclusione quarta, restricta fuisse ad conclusiones deductas in syllogismis categoricis. Si quis quærat, quid sentiendum de conclusionibus syllogismorum non categoricorum. Resp. non universaliter tales conclusiones esse necessariò de fide; quia, si in conclusione tantum aliquid inferitur ratione connexionis cum alio, in præmissis revelato, & quidem ratione connexionis tantum naturaliter cognita, vel cognita quacunque certitudine non sufficienti, non statim tale objectum conclusionis censendum est revelatum; unde, sicut in Logica dicitur, talium syllogismorum bonitatem optime ostendi, si reducantur ad syllogismos categoricos bonos, ita etiam dico, optime posse discerni, an conclusio sit de fide, vel non, si tales syllogismi reducantur ad syllogismos categoricos: & tunc juxta assertiones supra positas de conclusione in syllogismis categoricis res determinetur.

559. Hoc tamen etiam dici potest, quòd, si syllogismus sit disjunctivus, & utraque præmissa sit de fide, etiam conclusio, legitime illata, sit de fide; quia etiam in humanis, si quis duas tales præmissas dicat, & dein unam neget, censetur dicere alteram, e. g. dicens: *Semper, vel dies, vel nox est: nunc autem non est nox*: censetur satis dicere: *Nunc est dies*. Pariter, cum revelatum sit, quòd omnis homo, adeoque etiam S. Petrus, veniat vel in cælum, vel in infernum: & ex altera parte etiam revelatum sit, quòd S. Petrus non sit in inferno, sufficienter etiam sine alia revelatione credi posset, eum esse in cælo.

Similiter in syllogismo conditionali, si major conditionalis est revelata, & minor, quæ conditionem purificat, etiam est revelata, sufficienter quoque est revelata conclusio: e. g. in his præmissis: *Si quis per martyrium Christum confessus fuerit coram hominibus, constabitur eum Christum coram Patre suo: atqui S. Stephanus per martyrium Christum confessus est coram hominibus*: sufficienter jam est implicite revelata conclusio: *ergo Christus confessus est S. Stephanum coram Patre suo*: possetque conclusio hæc credi, etsi nulla alia magis explicita revelatio, neque per traditionem, neque per alium modum, haberetur.

tur. Certè inter homines, si quis tales duas præmissas loqueretur, censeretur sufficienter locutus esse etiam conclusionem.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

§60. **O**B. 1. contra 1. conclus. DEUS revelans objectum, non propterea revelat etiam ejus partes metaphysicas, vel genus, & differentiam, aut definitionem objectivam: ergo. prob. ant. DEUS revelans e. g. quod detur calor, non eo ipso revelat, quod detur disgregans heterogenea, & congregans homogenea: hæc est definitio caloris: ergo. Resp. dist. ant. DEUS revelans objectum non propterea revelat partes metaphysicas, genus, & differentiam &c. quoad statum objectivum, vel etiam quoad conceptum certum, & evidentem. neg. ant. quoad omnem statum intentionalem, seu conceptum dubium, vel tantum probabiliter verum. conc. ant. & neg. conf. ad prob. om. vel conc. ant. neg. conf.

§61. Dixi, DEUM loqui more quasi humano, seu accommodando se intelligentiæ hominum, circa usum vocum, atque signorum; unde quando dicit aliquod objectum, dicit id, prout homines idem solent dicere, qui, dum aliquid dicunt, volunt utique significare essentiam rei, & statum ejus objectivum, ut supra diximus: item volunt dicere, quod detur illud, quod terminis aperte idem significantibus indicatur: e. g. quando dicunt, dari hominem, dicere volunt, etiam dari animal rationale, vel compositum ex anima rationali, corpore, & unionem; quia aperte idem sunt: & si quis dicentem, quod aliquis homo sit in templo, interrogaret, an ibi sit aliqua anima rationalis, & corpus ei unitum, videretur quasi terminos non intelligens.

§62. At verò, quando dubium est, an talis conceptus huic rei conveniat, vel tantum est probabile, quod ei conveniat, non statim homines volunt, hunc conceptum dicere; quia possent falsum dicere: consequenter etiam DEUS non censetur talem conceptum revelare: itaque, cum definitio caloris supra allata, sit dubia, vel tantum probabilis, non censetur eam DEUS revelasse. Aliud est de definitione hominis, quæ est apertissima, & clarissima.

Neque dicas. Ergo, quando definitio est tantum probabilis, verificatur contradictoria de definitione, & definito; nam hæc objectio spectat ad Logicam & præcisiones objectivas. Respondeo breviter. Revelatur objectum sub conceptu uno, nempe definiti, & non sub altero, nempe definitionis: sicut homo cognoscitur à longè sub ratione animalis, non autem sub ratione rationalis. Discrimen tantum est, quod inter animal, & rationale, detur distinctio rationis ratiocinata: at verò inter definitum, & defini-

tionem, tantum detur distinctio rationis ratiocinantis: quæ tamen sufficit ad conceptus saltem quoad claritatem diversos, adeoque ad similiter diversas revelationes.

§63. Sed neque videtur dicendum, quod in tali casu definitio, si re ipsa vera sit, attamen nobis tantum sub dubio, vel per solam probabilem noticiam cognita, à DEO quidem reveletur, nobis tamen hæc non sufficienter, aut proximè applicetur, adeoque non sit quidem proximè credibilis, attamen sit remotè credibilis, e. g. supra adducta definitio caloris; non, inquam, videtur hoc dicendum, saltem tunc, quando non videtur credibile, eam revelationem aliquando magis applicandam.

Ratio est. Cum nemo unquam DEUM tale objectum loquentem intelligat, cur id loquatur? cur ponat revelationes, quæ nemini unquam proximè applicatæ fuerunt, & verosimilius nemini unquam applicabuntur? nec enim unquam Ecclesia definit, quod calor sit qualitas disgregativa heterogeneorum, & congregativa homogenerum &c. Aliud enim est, quod DEUS aliquando aliquam veritatem universalem dicat, cujus partes inclusæ necdum omnes sunt proximè applicatæ, quas tamen suis temporibus Ecclesia definiendo applicabit: aliud est, quod DEUS dicat veritatem aliquam, quæ hucusque nulli applicata est, & verosimilius nulli unquam applicabitur.

Si tamen contendas, quod casu quo definitio talis, vel res aliqua alia, nunc probabiliter tantum cognita, sit vera, & prævideatur suo tempore definienda, DEUS jam nunc eam loquatur, ne dici debeat, Ecclesiam aliquando condere novas revelationes, nil dicis contra nos; quia tantum sequitur, quod conclusio, nunc tantum dubiè, vel probabiliter cognita ut revelata, possit suo tempore certò cognosci ut talis, & tunc credi: nondum autem possit credi stante dubio, vel habita sola probabilitate de illa: quod libenter concedimus.

§64. Ob. 2. contra 2. conclus. Si DEUS revelando veritates universales revelaret etiam particulares, in iis contentas, tunc ista propositio: *Socrates est redemptus à Christo*: esset revelata: atqui non est revelata: ergo. prob. mi. si esset revelata redemptio Socratis, tunc esset certior redemptio Socratis, quàm ejus existentia: sed hoc non potest dici: ergo. prob. ma. de redemptione Socratis constaret ex revelatione Divina: de ejus existentia constaret tantum ex communi fama, & traditione historicorum: sed revelatio Divina est longè certior, quàm illa fama, aut traditio: ergo. mi. superior etiam prob. existentia supponitur ad redemptionem: ergo hæc non potest esse certior illa.

Resp. 1. Fors posset negari, quod redemptio Christi supponat existentiam redempti: certè quoad sufficientiam ad redimendum, passio Christi se extendit ad omnes possibiles homines: quamvis quoad actua-

ginalis